

Nadežda Földváriová rod. Pavlíková (* 1933)

Príbeh pamätníčky, ktorej otec sa zapojil do SNP a ktorá sa spolu s rodinou po potlačení povstania musela skrývať pred Nemcami. Po vojne vyštudovala muzikológiu na Filozofickej fakulte UK a začala pracovať vo Vydavateľstve krásnej literatúry. Neskôr prešla do divadelného oddelenia Literárneho ústavu SAV. Počas tohto obdobia sa zoznámila aj so svojim budúcim manželom, spisovateľom Kornelom Földvárim. Počas normalizácie bola pamätníčka vylúčená zo Zväzu slovenských hudobných skladateľov a mala zákaz publikovania textov o novej hudbe prichádzajúcej zo západu a z Poľska.

Po revolúcii mohli obaja s Kornelom konečne slobodne písať a publikovať. Tento príbeh je jedným z ďalších, ktoré nám dokazujú, ako doba a politické režimy zasiahli do životov našich predkov. Nikto si nevyberá cestu, ktorou pôjde, ale môže si vybrať spôsob, akým na život zareaguje. Otázka charakteru a odvahy bola vždy tou líniou, ktorá bola pre pani Nadeždu typická. Z jej príbehu cítiť ľudskosť, úctu k hodnotám a k literatúre. Priali by sme si, aby bol aj pre mladých ľudí inšpiratívny a pomohol im v časoch, keď sa budú rozhodovať nájsť správne riešenie.

S jej príbehom sa môžete bližšie zoznámiť tu:

podcast

príbeh

Základná a stredná škola

Aktivita 1 – Pravidlá hry

Téma:

Totalitné režimy, nedemokratické prístupy, sociálne nerovnosti, pravidlá, predpisy a ich dodržiavanie, respektíve zneužívanie. Polarizácia spoločnosti, rozdeľovanie spoločnosti, nerovnosť v prístupe k rôznym výhodám spoločnosti. Aktívne občianstvo.

Cieľ:

Priblížiť nepravosti totalitných režimov, poukázať na rozdiely sociálnych svetov, ktoré nastavovali, pocítiť následky resp. výhody prístupu k sociálnym zdrojom – moci, bohatstvu, prestíži. Poukázať na nerovnosti v spoločnosti. Zapojiť sa do aktivít podnecujúcich lepšie podmienky pre spoločný život, občianska angažovanosť.

Pomôcky:

rôznofarebné nálepky, PP prezentácia (tabuľa) s pravidlami, obľúbené spoločenské hry, CD s obľúbenými piesňami, počítačové hry, mobily

Postup

- Spoločne si vypočujeme, prečítame príbeh pamätníčky.
- Reflektujeme získané informácie. Rozprávame sa o významných udalostiach zo života pani Nadeždy. Snažíme sa pomenovať skutočné príčiny problémov, ktoré vo svojom živote zažívala. Hovoríme o nepravostiach totalitného režimu a jeho dôsledkoch.
- Vopred žiakov vyzveme, aby si do školy priniesli svoje obľúbené spoločenské hry, piesne, počítačové hry, mobily atď.
- Dáme im pokyn, aby sa uvoľnili a hrali vybrané spoločenské hry, počúvali obľúbené piesne, počítačové hry, hrali sa na mobiloch atď.
- Potom hru prerušíme a vyzveme žiakov, aby sa na viditeľnom mieste označili nálepkami.
- Náhodne rozdelíme medzi žiakov nálepky dvoch rôznych farieb (napr.: žlté a zelené, červené a modré atď.).
- Vyvesíme tabuľu (PP prezentáciu) s pravidlami pre obidve skupiny na viditeľné miesto.
- Žiaci sa oboznámia s pravidlami a my ich vyzveme k povinnému dodržiavaniu bez akejkoľvek výnimky.
- Pravidlá pre žiakov so zelenými (červenými) nálepkami:
 - Nesmú sedieť na stoličkách.
 - Nesmú byť spolu na jednom mieste viac ako dvaja.
 - Nesmú sa navzájom rozprávať.
 - Nesmú sa rozprávať so žltými.
 - Nemajú prístup k spoločenským hrám, CD, mobilu atď. bez zvláštneho povolenia.

- Pravidlá pre žiakov so žltými (modrými) nálepkami:
 - Môžu sedieť na stoličkách.
 - Môžu byť spolu všetci na jednom mieste.
 - Môžu sa navzájom rozprávať.
 - Môžu sa rozprávať so zelenými.
 - Majú možnosť prístupu k akýmkoľvek spoločenským hrám, CD, mobilu atď. bez zvláštneho povolenia.
- Po uplynutí časového intervalu dáme pokyn na ukončenie skupinovej hry.
- Po ukončení hry rozvíjame diskusiu: Ako sa vám hra páčila? Vyplýva z nej nejaké ponaučenie? Čo bolo najhoršie a najlepšie na tom, že ste boli práve „žltí“ a práve „zelení“? Ako ste sa cítili ako „žltí“, „zelení“? Cítili ste sa byť diskriminovaní? Stretli ste sa niekedy v skutočnom živote s akoukoľvek formou diskriminácie? Popíšte.
- Následne zadáme domácu, projektovú úlohu:

Úloha:

Popremýšľaj doma o pocitoch, ktoré si prežíval/a pri čítaní príbehu a pri hraní našej hry o pravidlách.

- Zmenil sa nejaký tvoj názor na našu nedávnu minulosť, hrdinstvo, hrdinov, rovnosť?
- Aké rozdiely si postrehol v priebehu života v minulosti a v súčasnosti?
- Je naša spoločnosť demokratická? Ak sa to prejavuje?
- Čo môžeš urobiť pre propagovanie, udržiavanie demokracie v spoločnosti, meste, komunite?
- Ako by podľa teba mala vyzeráť spravodlivejšia spoločnosť? Čo pre to môžeš urobiť ty?

Vytvor projekt ideálnej, spravodlivej spoločnosti. Vyber alebo vytvor pravidlá, ktoré by v takejto spoločnosti mali platiť. Vychádzaj z predchádzajúcej skúsenosti i z poznatkov, ktoré máš z rôznych vyučovacích predmetov (dejepis, geografia, etická výchova, náboženstvo, slovenský jazyk a literatúra atď.).

Vyber si akýkoľvek spôsob prezentácie tvojho výstupu a v stanovenom termíne ho prines do školy.

- Po uplynutí stanoveného času vyzveme žiakov na prezentáciu výstupov. Na základe úrovne ich prác sa rozhodneme, akým spôsobom využijeme zhotovené práce. Môžu ostať na úrovni triednej výstavy alebo sa rozhodneme ich zverejniť iným spôsobom. Natočenie krátko film, prezentácia v školskom prostredí, výstava v uliciach komunity, prezentácia pre zástupcov verejnej správy, samosprávy atď.
- Na záver aktivity so žiakmi spoločne rozoberáme, čo im aktivita priniesla.

Základná a stredná škola

Aktivita 2 – Pracovný list

Téma:

totalitné režimy, nedemokratické prístupy, Slovensko v časoch socializmu, aktívne učenie

Ciel:

Priblížiť neprávnosti totalitných režimov, pochopiť aspekty nedemokratickej doby. Naučiť sa rozoznávať význam a dôležitosť pojmov a informácií.

Pomôcky:

učebnice, internet, rôzne nástroje práce s informáciami

Postup

- Oboznámime sa s príbehom pani Nadeždy. Nechávame na učiteľa, akú formu si zvolí.
- Následuje diskusia o príbehu, čo sa z neho dozvedeli, čo ich na príbehu upútalo, prekvapilo. Snažíme sa pomenovať témy, ktoré v príbehu odzneli, a pocity i informácie, ktoré si z príbehu odniesli.
- Zadáme žiakom úlohu:

Úloha:

Vytvor pracovný list o príbehu pani Nadeždy Földváriovej i o témach, ktoré sú v jej príbehu komunikované, pre tvojich spolužiakov, resp. iných žiakov. Využi všetky možnosti získania informácií o pamätníčke (web www.pametnaroda.cz, podcast, krátky film...), o spoločenskej, politickej, ekonomickej, ľudskoprávnej situácii v Československu a na Slovensku. Môže mať tlačенú, ale aj elektronickú podobu. Využi všetky dostupné nástroje tvorby kreatívnych materiálov. Snaž sa vytvoriť taký pracovný list, ktorý tvojich spolužiakov zaujme a zároveň sa z neho niečo naučia.

- Žiaci výsledky svojej práce odprezentujú pred triedou, spolužiaci hlasujú o najpútavejších či obsahovo najlepších pracovných listoch.
- Niektoré z nich môžeme vybrať a spoločne alebo jednotlivo ich vypracovať.
- Pracovné listy, ktoré spĺňajú metodické, didaktické a edukačné požiadavky môžeme na základe súhlasu žiaka, resp. rodiča zverejniť na portáli školy alebo podporných portáloch pre učiteľov, napr.:
 - www.eduworld.sk/cd/ts/6841/online-portaly-pre-ucitelov-odporucania-ministerstva
 - www.ucimenadialku.sk/odporucania/pre-ucitelov
 - www.skolskyportal.sk/vzdelavanie-ychova/online-portaly-pre-ucitelov-ministerstvo-skolstva-odporuca-ucitelom-vyuzivat
 - www.planetavedomosti.iedu.sk/
- Diskutujte so žiakmi, čo nové sa o pamätníčke a vtedajšej dobe dozvedeli, v čom ich práca s pracovnými listami obohatila, aké nové poznanie im priniesli.
- Na záver zaradte spätnú väzbu o tom, ako sa im pracovalo, ako sa cítili v pozícii tvorcu pracovného listu (učiteľa, metodika), ktorú stránku ich osobnosti to rozvíjalo, aký potenciál v sebe objavili.